

Szerkesztői Iroda
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
:: detési irodák :: ::
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 210. szám.

Csütörtök, szeptember 14.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurazott telefonjelentései. —

Egy görög hadtest megadta magát a németeknek.

A negyedik görög hadtest letette a fegyvert a németek előtt. — A görög katonákat Németországba viszik.

Budapest, szept. 14. Berlinből sürgönyzik a Magyar Távirati Irodának: A Wolff-ügynökség jelenti:

A görög-bolgár határon operáló német-bolgár csapatok a negyedik görög hadtesttel találkoztak, amely lábhoz tett fegyverrel engedte a németeket Szeresbe, Drámába és Kavallába bevonulni. Mint-hogy ezért az entente részéről veszély fenyegette, a negyedik görög hadtest védelmet kért a német csapatoktól. A görög parancsnokló tábornokkal történt megállapodás után, az egész negyedik görög hadtest teljes felszereléssel Németországba elszállíttatik.

Egy későbbi jelentésben erről az eseményről a Wolff-ügynökség a következő részletesebb jelentést közli:

Miután a német-bolgár csapatok Sarraíl támadása következtében kénytelenek voltak ellentámadásba átmenni, a Struma folyóig előrenyomult bolgár balszárnynak mögéje került a negyedik görög hadtest, amely lábhoz tett fegyverrel engedte bevonulni Drámába, Kavallába és Szereszbe a németeket és bolgárokat. Az entente erre olyan intézkedéseket tett, amelyekkel ezen görög csapatokat a maga oldalára akarta kényszeríteni. Miután a görög hadtestnek Athénnel való összeköttetése megszakadt, a görög hadtest parancsnokló tábornoka, hadtestét éhségtől és betegségtől fenyegetve látta, e hó 12-ikén a német legfőbb hadvezetőség oltalmát kérte. Kívánsága teljesült is. A legfőbb hadvezetőség megállapodott a görög parancsnokkal, hogy csapatait, mint semlegeseket teljes felszereléssel Németországba viszik, ahol

vendégszolgát fognak élvezni, míg hazájuk megszabadul a betolakodott ellenségtől.

Budapest, szept. 14. A miniszterelnökség sajtóosztálya közli: Berlinből sürgönyzik: A Wolff-iroda jelenti:

Mikor a német-bolgár csapatok Sarraíl tábornok támadása miatt kénytelenek voltak ellentámadás kifejtése végett görög Macedoniába bevonulni, a Struma folyóig előrenyomult bolgár balszárnynak mögéje került a negyedik görög hadtest.

A görög katonák lábál tartott fegyverrel engedték a német-bolgár csapatokat Szereszbe, Drámába és Kavallába bevonulni

Az entente erre olyan intézkedéseket tett, amelyekkel ezeket a görög csapatokat a maga oldalára akarta kényszeríteni vagy velük olyképpen elbánni, mint a Szalonikiben hatalmába ejtett tizenegy görög hadosztálytal.

A negyedik hadtestnek Athénnel való összeköttetése megszakadt, a felettes hatóságokkal való érintkezést az entente, amely ezt ellenőrzi, megtagadta.

A Kavallában székelő negyedik görög hadtest parancsnokló tábornoka, a királynak és atörvényes kormányának akaratához híven, hogy semlegességét megőrizze, a rája bízott csapatok tarthatatlan helyzetére való tekintettel s az éhségtől és betegségtől fenyegetve, kénytelen volt e hónap 12-én a német legfőbb hadvezetőséget megkérni, hogy derék, a királyhoz és a kormányhoz hű csapatait az entente nyomásával szemben fogadja oltalmába és adjon neki otthont és ellátást, hogy a semlegesség megsértése elkerültessek.

A legfőbb parancsnok abban állapodott meg a tábornokkal, hogy a görög csapatokat teljes fegyverzettel és felszereléssel mint semlegeseket Németországba viszik és ott fogják elhelyezni.

A háborus parlament.

A koncentrációs kabinet. — Vita a külügyekről.

Budapest, szept. 14. A képviselőház mai ülését Beöthy Pál elnök délelőtt háromnegyed 11 órákor megnyitja s bejelenti, hogy Apponyi Albert gróf napirend előtti felszólalásra kért és kapott engedelmet a Pesti Hírlap mai reggeli számában közreadott levelek miatt, amelyek a koncentrációs kabinet megalakítása érdekében közle és a miniszterelnök között váltattak.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy a bizalmas levelek tudta nélkül jelentek meg s megtette ez ügyben a sürgős lépéseket.

Ugron Gábor sürgős előterjesztésben előadja, hogy az erdélyi menekült férfiakat tegnap sürgősen a város házára rendelték s hadimunkára osztot-

táb be.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy azonnal intézkedik s megvizsgálja az ügyet. Legjobb volna, ha az alkalmasok bevonulnának, mert ezzel családjaikon is segítenének.

Ezután válaszol Rakovszky Istvánnak tegnapi azon kijelentésére, mintha Burián azt mondta volna a bizalmi férfiaknak, hogy nincsen informálva a hadihelyzetéről. Rakovszkynek ez az állítása valótlan.

Rakovszky István kijelenti, hogy a titoktartás nem kötelezi, mert semmi-féle titokról nem értesült. Kijelenti, hogy előbbi állítását fontartja.

Ezután Károlyi Mihály gróf szólalt föl s támadta a külügyminisztert. Hosszasan foglalkozik a külpolitikai kérdésekkel s azt állítja, hogy más Németország és más a monarchia érdeke. Né-

metországban szerinte, például messze-menő tervei vannak a bagdad-berlini vasutvonallal. Szerinte Burián képtelen volt elérni saját hadvezetőségünkkel szemben, hogy informálja a hadihelyzetéről. Ezen sürgősen változtatni kell. A hadsereget nemzeti demokratikus alapon kell megszervezni. Néki az nem elegendő, hogy a miniszterelnök és a külügyminiszter egymás között intézzék el a felelősség kérdését. A delegációkat egybe kell hívni, hogy Buriánt felelőségre lehessen vonni. Sürgősen orvosolni kell az anomáliákat.

Most Serényi Béla gróf szólalt föl s kijelenti, hogy szükségesnek tartja Andrássy indítványát s ezért válik szükségessé a munkapártból való kilépése. Azt képzeli, hogy a miniszterelnöknek bizonyára arról referáltak, hogy ő föltünési vagy hatalmi vágyból tartja szükségesnek Andrássy indítványának elfogadását. Ezt valótlannak mondja. Az az érzése, hogy az indítványt mindenkinek el kell fogadnia. Miután szerinte a miniszterelnöknek Ausztriában nagy hatalma van, miért nem faszírozta a delegációk egybehívását, amiért minden osztrák hatás lett volna neki. Neki az az egyetlen hatalmi vágya van, hogy összehozhatók legyenek mindazok, akik ugyan-azon eredményre törekcsenek és akik okozói a zavaroknak helyükről eltávolításának, ami megnyugtathatná a közvéleményt. A külügyminiszteri széket nem lehet páholybérletnek tekinteni. A román események miatt Burián a felelős. A miniszterelnök teljesen megnyugtathatta volna a monarchiát a külügyminiszter változással és megteremtette volna a parlamente békét. A jelen viszonyok szerinti türehetlenség. A koncentrációs kabinet meghiusulásáról szólt azután s azt mondja, hogy ez fájdalmas jelenség. A személyi és tárgyi akadályokat ennek utjából el kellett volna hártani. Belkormányzatunk hibáinak okát, a centralizációban látja és, hogy kevés a miniszterium. Kijelenti, hogy hozzájárul Andrássy Gyula gróf indítványához a delegációk összehívásáért.

Serényi beszéde után szünet következett.

A szünet utánra Kállay Ubul van szólásra följegyezve Andrássy Gyula gróf indítványa mellett. Az ülés folyik.

Hollandia és Anglia között megszűnt a forgalom.

Budapest, szept. 14. Hágából sürgönyzik:

A postaigazgatóság közli, hogy a postaforgalom Angliával egyelőre be van szüntetve.

Rotterdamból sürgönyzik: Valamennyi Angliába indult hajót értesítették, hogy lehetetlen angol kikötőbe jutniók.

Budapest, szept. 14. Amsterdamból sürgönyzik:

A Reutter-ügynökség közli a lapokkal, hogy ma hajnali fél egy óra óta nem kapott Londonból táviratokat sem érkeztek Londonból, jól-lehet a táviróösszeköttetés Londonnal rendben van.

Lőszer és nemzeti erő.

Irta: Czirbusz Géza dr. egyetemi tanár.

Az Orkney-szigetek tövében megboldogult Kitchener adta az ententának azt a tanácsot, hogy kikoplatással és municiógyártással kell Közép-Európát tönkretenni. Külön miniszterekre bízta a történelmileg hírhedt angol brutalitás ez emberirtó tervezet végrehajtását. Statisztikai kimutatásokkal igen beváltak a szövetséges piráták számítása. Hiszen többen vannak, mint a közbefogott Középeurópa, de hogy a statisztikai átlagokkal semmire sem megyünk az ember eszességének és a nemzetek faji erejének számbavétele nélkül, erről azzal a munició fenyegetődzéssel is volt alkalmunk két év óta meggyőződni.

Japán és amerikai lövészer nélkül hamarabb lett volna vége Európa, illetőleg a fehér ember legnagyobb szegényének, a most kiméletlenül dúló faji háborúnak, melyben az angol-szász, latin és szláv népek törnek a saját erején feltörekedett németiség nemzeti létére.

Lássuk azonban ezt a munició-gyártást, amugy általános ethnogeográfiai szempontból anélkül, hogy a hadiérdeket sértő részletekbe boesájtkoznánk. Csupán a munkások számát akarjuk összevetni, mert egy szepegő angol jelentés szerint már 600.000 angol nő is municiót gyárt.

Tudvalevően valamely nemzet gazdasági erejét a földmivelésben és iparban, kereskedelemben kifejtett erejének mérlegeléséből tudjuk meg. Ezt is statisztikai átlagokból — sajnos — mert átlag sohasem valóság, de mégis valószínű alapja az okoskodásnak.

Papir és térkiméletből a nemzetek földmivelésbeli és ipari erejét a lakosság számáránya kifejtött alakjában fejezzük ki, mely törtszámában a nevező a földmivelési részese-dést, a számbeli az ipart jelenti.

Anglia annyira ipari állam, hogy lakosságának esupa 13 százaléka földmivelő, 45.8 százaléka iparral foglalkozó. Gazdasági számjelzője tehát 45.8 ipari 13 földmivelő. 45 millióból álló lakosságához képest. Ennek a 45 milliónak csak egyhatoda ipari munkás, azaz 8 millió 364.000 munkás. Belgium szintén iparos ország, 41.6 százaléka iparos és 21.1 százalék földmivelő lakossal. 41.6 ipari, 21.1 földmivelő, 1,372.000 ipari munkással, így a lakosság egyötöde gyárthatna municiót, ha szabad volna. Franciaország jelzéke 31.7 ipari, 42.7 földmivelő, azaz a szép latin ország lecsuszott a Colbert, tizenegyedik Lajos és I. Napoleon vezető szerepéből és földmivelő ország lett 6,851.900 ipari munkással, a lakosság egyhatodával, vagyis aránylag annyi munkással, minő einkostárs, Anglia. Az orosz birodalom földmivelő jellegű ország 58.3 százaléka földmivelővel. 17.9 százalék, mondjuk 18 százaléka iparos lakossal, 58.3 földmivelő, 17.9 ipari, de csak 5.597.000 ipari munkással. Annak is kéthetedelengyel, ki nem gyárthat municiót jelenleg urának és Brussilov generálisnak. Németország pedig népe arányos foglalkoztatásával 40 százalék iparost és 35.2 százalék földmivelő mutat föl. 11,256.000 munkással, mely a dunai monarchia 3,139.000 ipari munkásával együtt 14,395.000. Itália szintén agrárius ország, 59.4 földmivelő, 24.5 ipari, kerek számban 4 millió ipari munkással, de délvidekiekkel, kik a gyárt munkát nem szeretik. A gyártás oroszországi, olasz és angol visszaéléséről most szó sem legyen. Nem szabad azonban felejtenuünk, hogy az ir nem fog lelkesedni a munició gyártásért, kivált Casement meggyilkoltatása után, már pedig Angliában és Amerikában a munkásnép tetemes része ir származásu.

Németország és a dunai két monarchia, valamint a bolgárok, kiket közelebb ismernek, egyértelműen tudják, hogy hazájuk fönmara-dásáért és nemzeti létükért küzdenek. Azonki-vül a bolgárokat nem is emlegetik máskép, mint a Balkán félsziget legiparosabb fajtáját, az oláhokat e félsziget és hátulsó Európa leg-reményhőbb népét.

Ily ethnogeográfiai státuszkvó mellett igazán nincs okunk aggodalmaskodni, hogy a ve-lünk tartó nemzetek ős ereje megrokkans s h-tul marad ellenfeleink munició készlete mö-gött, ha tudniillik a háborút csak a munició döntené el, amiről angolok és oroszok váltig mesélnek, ámbár annak ellenkezőjéről volt alkalmuk két és fél év alatt eléggé meggyőződ-niök.

„Blinder Eifer schadet nur!“ Emberpoesé-kolás hiábavaló, ha a cimboráktól vásárolt vagy kölcsönvett, így könnyű szerrel elpaza-rolt munició helyett a higgadtabb közép-euró-pai nemzetek fáradhatatlan munkásai zavarta-lanul saját gyártmányukat hozzák a harctérre.

HIREK.

— A német főhadiszállás jelentései szeptember 13-ikáról. A miniszterelnökség sajtóosztálya közli: A német nagy főhadi-szállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala: A Sommetől északra a harc újból fellángolt. Combles és a Somme között csapataink nehéz harcot vívnak. A franciák benyomultak Bouchawesnesbe. A tüzéségi harcok a folyó mindkét oldalán nagy heves-séggel tovább folynak. A német trónörö-kös arcvonala: A Maastól jobbra a Thiaumont-szakasz és a Souville-szakadékbán meghiusi-tottunk francia támadásokat.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arvo-nala: A helyzet változatlan. A Dvten torko-latától északra és Garbunovkánál, Dünaburg-tól északnyugatra visszautasítottunk kisebb orosz előretöréseket. Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: A Kárpátokban Smotree-től (Zabietől délnyugatra) az Aranyos Besz-tercéig terjedő arcvonalon az oroszok egységes tömegtámadást indítottak. Conta tábornok pa-rancsnoksága alatt álló vitéz csapataink min-denütt visszaverték őket és igen súlyos vesz-teéseket okoztak nekik.

Erdélyben a nagyszabású szakaszon és Hátszegtől délkeletre német csapatok érintkezésbe jutottak a románokkal.

Balkán harctér:

A Dobrudzsában a hadműveletek tervsze-rűen folynak le.

A macedóniai arcvonalon különös jelen-tőségű esemény nincs. Ludendorff.

— Csekonics Endre gróf hetven éves.

Csekonics Endre gróf királyi biztos, a Ma-gyar Vörös Kereszt-Egylet elnöke tegnap ünne-pelte születésének hetvenedik évfordulóját. Az évforduló alkalmából Budapesten tegnap déli 12 órakor a Vörös Kereszt-Egylet központi épületében egybegyűltek az igazgatóság, a köz-ponti választmány tagjai és a megbízott kar számos tagja. Josipovich Géza elnökhelyettes az igazgatóság, a központi választmány és a megbízott kar nevében lelkes beszédben ün-nepelte Csekonics Endre gróf királyi biztos, aki egy fél életet szentelt a Magyar Vörös Kereszt intézményének és annak a magas szos eszmének, amelyet ez az intézmény képvisel. A nagyérdemű főurat azonkívül az ország min-den részéből elhalmozták szerencsekívánatokkal.

— Katonai kitüntetés. Kóós Kálmán, a 305. honvédegyezredhez beosztott 5. honvéde-gyalogezredbeli századosnak, akit Nagybeske-rekhez családi kötelek fűznek, a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása el-ismeréséül a hadiékítményes 3. osztályu kato-nai érdemkeresztet adományozta.

— Dr. Kleits János ihon. Dr. Kleits János, a nagybeskereki József közkórház igaz-gató-főorvosa, aki Przemysl elestével orosz fogságba került s tizenhat hónapot töltött Oroszországban és Szibériában, kicserélés útján kiszabadult a fogságból s tegnapelőtt vissza-érkezett Nagybeskerekre.

— Torontáli ötös honvédtisztek hadifog-ságban. A most megjelent 457., 458., 459. és 460. veszteségi-kimutatásban 19 5-ik honvédegyalog-ezredbeli tiszt neve szerepel és pedig Torontál-ból a következők: Bordó Ferenc zászlós, Bo-esáron szül. 1889., Botka Miksa főhadnagy, Tö-

rökbecsén szül. 1887., Kiry János zászlós, Nagy-sznmiklóson szül. 1889., Kofler István hadnagy, Törökbecsén szül. 1886., Krasznay Béla had-nagy, Nagyszentmiklóson szül. 1894.

— Plébánosi beiktatás. Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök tegnap iktatta be Fuchs Emil volt verseczi segédlelkészt a bogárosi plébániajavadalomba.

— Az erdélyi menekültek. Az erdélyi menekültek még mindig érkeznek szörványo-san Nagybeskerekre, de itt csak a tisztvise-lők maradhatnak, míg a többieket továbbítják a községekbe. Az itt levő menekültek közül is elszállítottak tegnap többet a szomszédos községekbe, úgy hogy most Nagybeskereken 455 menekült van. Ezek legnagyobb részét is naponkint továbbítják.

A brassó- és nagyüküllő vármegyei tiszt-viselek legnagyobb része már Nagybeskereken van s tegnap este megérkezett Szervácius brassóvármegyei alispán is. A két vármegye hivatalos funkcióját Torontálvármegye szék-házában fogja végezni s ma tanácskozás is volt a teendőkre nézve.

Az erdélyi evangélikus menekültek ré-szére vasárnap délután 3 órakor a helybeli evangélikus templomban németnyelvű isten-tisztelet lesz.

Az erdélyi menekültek közül újabban a következők keresik hozzátartozóikat:

Niesner János keresi feleségét Brassóból. Hátyás Mihály Brassóból keresi feleségét Máriát és Géza fiát.

Brotya Ferencné Brassóból keresi anyját Bara Istvánnét.

Schuller Mihály Brassóból keresi feleségét és hat gyermekét.

A Brassóból elmenekült bolgárszegi erdő-ört kéri Langavér Sándor, hogy értesítse hol-létéről (Kolozsvár 170 sz. tábori posta.)

— Uj igazgató. Dr. Glattfelder Gyula me-gyéspüspök Schneider Ádám perjámos-hajlí-falvai kántortanítónak az igazgatói címet adományozta.

— Halálozás. Mátits János főrendyhá-tósági bizottsági tag szept. 10-ikén Pancsován rövid szenvedés után meghalt. Haláláról Opáva községe a következő gyászjelentést adta ki:

Opáva község képviselőtestülete mély fájdalommal tudatja felejtethetlen polgártársa, Torontál vármegye törvényhatósági megyebi-zottsági tagjának, Mátits János úrnak Pan-csován f. évi szeptember hó 10-én este rövid szenvedés utáni elhalálását Opáva, 1916. szeptember 10-én.

— Uj Vöröskereszt-fiókok Torontálban. Torontálvármegyében újabban a következő vöröskereszt fiókok alakultak:

Magyarszemeyi vöröskereszt fiókegylet. El-nök: Ádám Sándor községi jegyző. Elhökttás: Ádám Sándorné. Alelnök: Pábián Dénes r. k. plébános. Gondnok, jegyző és titkár: Uj Bor-ovic Jenő. Pénztárnok: Follmer István.

Nagyverzsébetlakai vöröskereszt fiókegylet. Elnök: Pártay Zoltánné. Titkár: Gódor An-tónia. Pénztárnok: Bubla Anna.

Nagynemesényi vöröskereszt fiókegylet. El-nök: Trifunov Vladimir közs. jegyző. Elhök-társ: Vélity Drága. Alelnök: Schmidt Mihály. Gondnok: Fazekas Antal. Titkár: Dávidovics János. Jegyző: Petkovics Károly. Pénztár-nok: Nedelykov Márk. Orvos: Dr. Tauszig Iz-dor.

— Az egyévi önkéntesi kiegészítő vizsgák. Egyévi önkéntesi kiegészítő vizsgák a háború tartama alatt ezentul szeptember kivételével minden hó második hétfőjén a pécsi és nagy-váradi hadapródiskolában, a soproni honvéde-főreáliskolában, továbbá a budapesti, temes-vári, kemenicei és koriovaei cs. és kir. gyalog-sági hadapródiskolában, valamint a pozsony-kassai és kismartoni katonai főreáliskolában lesznek. Akik a vizsgát valamely honvéde-velő-intézetben óhajtják letenni, azok folya-modványukat a honvédelmi miniszteriumnak, akik pedig valamely közös hadseregbeli vagy katonai főreáliskolában szándékoznak viz-szani, azok kérvényüket a tartózkodási helyük ka-tonai parancsnokságához tartoznak intézni. Polgári folyamodóknak közvetlenül a helyle-ges szolgálatban állóknak az előjáró parancsnokság útján kell a kérvényeket benyújtani.

— Női kereskedelmi tanfolyam. A temes-vári kereskedelmi és iparkamara a már négy év óta fennálló egyéves női kereskedelmi szak-tanfolyamát a most kezdődő 1916-17-ik évi is megnyitja. Beiratkozhatik mind a fiatal leányok, aki a felsőbb leány vagy a

polgári leányiskola négy osztályát sikerrel végezte és azt iskolai bizonyítvánnyal igazolja. Az iskolázottságukat bizonyítvánnyal igazolni nem tudó, de 16. életévüket betöltött nők felvételi vizsgálat alapján vehetők fel, amelyért 20 korona fizetendő. A beíratási díj 20 korona, a tandíj 100 korona, mely előleges negyedévi részletekben is fizethető. Az előadások folyó hó 18-án kezdődnek, amely időig jelentkezők korlátolt számban még felvehetők. Beíratkozni a kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalában lehet a délelőtti órákban.

— **Köszönet** Dr. Stern Lázár ügyvéd 400 db cigarettát adományozott a nagybecskereki Vöröskereszt nyugvóállomásnak, amiért hálás köszönetet mond Bakalovich Plato gondnok.

— **Háborús adóörvények.** A képviselőház előtt fekvő háborús adójavaslatok az adózókörzség legszélesebb rétegeit érintik. Saját érdeke tehát minden adózónak, hogy kellő tájékozódást szerezzen jogainak megvédésére, tudva azt, hogy a reá kijelentett adók a törvényvel nem-e magasabbak s végül jogainak megvédésére idejében orvoslást szerezhesen. Ezen szempontok figyelembevételével fognak a szentesítés után megjelenni dr. Tury Zoltán pü. tanácsos magyarázataival s a közig. bíróság joggyakorlatával a Háborús Adóörvények. I. füzet Jövedelemadó, bolti ára 5— K, előfizetési ára 4— K. II. füzet Nyilvános számad. köt. váll. adója, bolti ára 3— K, előfizetési ára 2-40 K. III. füzet Hadinyereségadó, vagyonadó, a III. oszt. ker. adó életbentartása, bolti ára 3— K, előfizetési ára 2-40 K, három füzet együtt, bolti ára 9— korona, előfizetési ára 8— korona. Megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben.

— **A hadifénykép-kiallításra,** melyet a Hadsegélyező Hivatal októberben rendez a frontokról egyre érkeznek a szebbnél-szebb fényképek. A kiállítás a háboru egész történetét kívánja bemutatni, azért fontos, hogy mindenki beküldje fényképeit, amelyek a magyarság háborus szereplését megörökítik. A hivatal minden nagyságban és kivitelben elfogad képeket vagy filmeket, az esetleg szükséges előhívást és nagyítást maga végzi. Cím: V. Akadémia-utca 17. sz.

A hazai románság.

— szept. 14.

A Magyarországon lévő nemzetiségek között számra nézve legnagyobb a román nemzetiség. Természetes, hogy amikor álnok Románia hadat üzent és betört Erdélybe testvéreink „felszabadítani”, az ország várakozásteljes érdeklődése a hazai románok felé fordult. Nyugodt bizakodással és kevés kétséggel tekintettünk feléjük és hitünk egy pillanatra sem ingott meg abban, hogy Erdély románjai szilárdan ragaszkodnak igazi hazájukhoz és az ott felszabadítási kísérletet épen olyan elszármozdulattal utasítják vissza, mint azt a titliai tették az olasz „felszabadítókkal” szemben.

A hazai románság általános nézeteiről és nyílt állásfoglalásáról hamarosan merültek fel tünetek, amelyek igazolni látszottak feltevéseinket. Először is a románok vezetői tették minden felszólítás nélkül büszegi nyilatkozatot. Később aztán arra az elhatározásra jutottak, hogy egységesen kell kidomborítani az egész itteni románság érzelmeit olyan demonstráció alakjában, amelyből Románia is levonhatja a következtetést és beláthatja, hogy felszabadításból senki sem kér. Ezt a demonstrációt Mangra Vazu! beiktatási aktusa alkalmával rendezik, amelyen majd a lehető legimpozánssalban juttatják kifejezésre a hazai románság államhűségét.

Legtöbb bizalmat és megnyugvást kelthet bennünk az a tudat, — aminek több oldalról való megerősítése Erdélyből érkezett — hogy a magyarországi románság nagy tömegei együtt menekülnek a hontalanná vált székelekkel és szászokkal. Vajjon mit szól ehhez a tényhez ellenségeink hivalkodó kórna, mely a győzelem esélyei közé feltétlenül besorozta az erdélyi románság kizárását és az ennek nyomában várható testvérháborút?

Kétségtelen, hogy félszázaddal ezelőtt másképpen viselkedtek románjaink a Királyhágon túli országországban. Félszázad nem hosszú idő a történelem nagy epocháinak iramában és hogy ennyi idő alatt mégis átalakult az egész helyzet, hogy visszafelé kezdett folyni egy hatalmas érzelme-folyam, az alighanem annak a tapintatos, enléri bánásmódnak a gyümölcse, mely a magyar kormányzás vezérelveit az utóbbi időben tényekké emelte. Igen nagy dolog ez: a politikai észlelés diadala az álomlátók fantáziái felett.

Goga és Lukácsin ábrándjai, a nagy Romániához való tartozás hite és reménye nem eszabítják már a mi román nemzetiségeinket, hogy miattuk testvérgyilkosokká legyenek. Békés keeskepásztorok és tutajeregetők. Hiszszük és látjuk, hogy a békés állami jogvédelem érettebb és értékesebb politikai kincs, mint a esalásra és hitszegésre alapított politikai nagyralátás. Ime: nyitva vannak a Kárpátok kapui dél felé és a felszabadítók vad harci kiáltásokkal eszabítják magukhoz rokonait, mért szedik hát össze kis vagyonszájukat s mért menekülnek titokban, éjjel, biztosabb tájak es fegyveres jogvédelem felé? Azért, mert a nép önmagában undorodik a háborútól, a politikától és népholondítástól egyaránt; ez a nép munkát és békét akar, a termelés és piac lehetőségét. Szabadságot és jólétet keres a román nép, nem Nagy-Romániát! Az erdélyi román népet jobb boldogulása füzi hozzánk es e meggörözése irányítja érzelmeit is.

Évtizedek óta nyugodt fejlődést, biztonságot és jólétet élvezett az erdélyi székelyek es szászok között. Megvalósíthatlan utópiák es korrupt emberek jelszavai helyett a becsületes munka látható eredménye intett feléje. Elhelyezkedésében sok jó magyar föld jutott osztályrészül. Mindene meg volt tehát, amiért hazájához hi maradhatott, amiért az ingadozás legesekélyebb jele nélkül fordulhatott el bestiális fajrokonaitól.

Romániára még sok keserű esalódás vár. A háboru méreg-poharát fenékig fogja üríteni; lenyűgözve, megmerve es megtépázva fog még szánakozni saját balgaságán.

A keserű esalódás első stációjához már is megérkezett; ezek között van a magyarországi románság állhatatossága. A többi stáció Dobruzsza felől igérkezik olyan katonai vereségek alakjában, amelyek gyorsan megássák a román ábrándok sirját. D. M.

Színház.

Heti műsor:

Szept. 14. Csütörtök: Párisi.

Szept. 15. Péntek: Mágna Miska.

Szept. 16. Szombat: Marei. (Bohózat újd.)

Szept. 17. Vasárnap: délután: Derék Fridolin, este: Marei.

Buksi. Tegnap este Gilbert bájos muzsikájú operettje került színpadra a színházban. Budai Ilona, Nyárai Rezső, Parlagi Béla, Kelen Rózi, dr. Gál Dezső játszották a főbb szerepeket s a közönség élénk tetszéssel kísérte az előadást.

Törvényszék.

§ Ezredesné es ezredorvosné a vádlottak padján. A nagybecskereki királyi törvényszék nagyszabású bünygy tárgyalását kezdi meg október 3-ikán. A hadviselés érdekeibe ütköző bünygy ez, amelynek fővádlottjai Reznicek Emil es. es kir. ezredes, volt nagybecskereki állomásparancsnok felesége es leánya dr. Schura József ezredorvos neje. Megvesztegetésben való bűnrészeség büntetével vannak vádolva s velük együtt kerül a vádlottak padjára még 33 vádlott. A bűnpör nagyszabású voltát illusztrálja az is, hogy a vádirat 117 gépirásos oldalra terjed s mintegy hetven tanu van kihallgatásra beidézve. A tárgyalás október 3-ikán kezdődik dr. Kovács Rókus törvényszéki elnök elnöklésével ötös tanácsban. A vádhatóságot dr. Gádó István kir. ügyész fogja képviselni. Reznicekné es társainak bünygyét, a szintén megvesztegetés büntetével vádolt Reznicek ezredes bünygyétől függetlenül tárgyalja a polgári bíróság, amennyiben Reznicek bünygyét a katonai bíróság tárgyalja, de az ezredes bünygyében még nincs kitűzve a tárgyalás.

§ Zsarolásért elítelt ügyvéd. A nagybecskereki kir. törvényszék tegnap egy nagybecskereki ügyvéd bünygyével foglalkozott. Dr. Annuica Aurél nagybecskereki ügyvéd Kolarov Omer Mladen nagybecskereki téglagyáros megbízásából egy váltópórból kifolyólag végrehajtást vezetett Alár János es Schultzs Erzsébet nagybecskereki lakosok ellen. Az ügyvéd meg is jelent az alpereseknél a végrehajtás

keresztülvitelére Kiss István bírósági végrehajtóval. A két szegény embernél azonban nem volt más lefoglalható dolog, mint egy tehénke. A végrehajtó kijelentette, hogy a két ember létfenntartását szolgáló tehenet a törvény értelmében nem foglalhatja le. Dr. Annuica erre nagy indulatba jött s azt kiabálta, hogy fűtül a végrehajtó rendelkezésére es a bíróság határozataira s megmutatta, hogy ott ő az ur. Egyben fölhevta a szintén jelenlevő Kolarov Mladent, hogy fogja meg a tehenet es vigye el istállójába. A tehen tulajdonosai tiltakoztak ez ellen, Kolarov azonban a tehenet elvitte magával. Az ügyvéd es Kolarov emiatt zsarolásért a bíróság elé kerültek s a törvényszék tegnap tárgyalta ügyüket. A bíróság tagjai dr. Kovács Rókus elnök s Junga Aladár es Szilágyi Lajos törvényszéki bírák voltak, a vádat pedig dr. Czenger Nándor kir. ügyész képviselte. Miután a tárgyaláson a tényállás bebizonyosodott, a bíróság az ügyész vádja alapján dr. Annuica Aurél ügyvédet mint felbujtót zsarolás vétségéért egy hónapi fogházra, Kolarov Mladent pedig, mint tettest, aki ügyvédje hatása alatt eszekekedett 150 korona pénzbírságra ítélte. Az ügyész az ítéletben megnyugodott, míg az elítéltek fellebbeztek.

HIRDETÉSEK.

Német ápolónő

különösen ápolásban es ideg-betegségekből kiképzett, ajánlkozik társalkodónőnek is es ápolna idősebb nőt vagy férfit. Elsőrendű orvosi bizonyítványal rendelkezik. — —

Szives megkereséseket kér Seidl Hedvig Nagybecskerek, Temesvári-ut 8. szám.

6589—1916. szám.

1206—3

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Tiszatarros községben megüresedett irnok-, közzgámi, végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajttják, hogy képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat es nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám 1916. évi október hó 12-ig napjáig nyujtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Az állással egybekötött javadalmazás 1000 korona évi fizetés.

A választás napját később fogom kitűzni. Törökbeese, 1916. évi szeptember 8.

Báró dr. Csávósy Ignác s. k. főszlgabíró.

310—1916 b. v. sz.

1208—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 1902. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a törökbecsei tekintetes kir. járás-bíróság. Pk. 1816—1915. számú végzése által Sugár Armin budapesti bej. cég végrehajtó javára, karlovai 269 hsz. a. lakos ellen 379 K 98 f tőke, ennek 1914 január 9-től számitandó 5% kamatai, eddig összesen 128 K 02 f perkoltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával szintilag lefoglalt es 1714 K-ra becsült kf. kézműárubból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a Pk. 1816—1915 6. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Karlovai adós 269. hsz. a. üzletében leendő eszközlésére 1916 szeptember hó 26. (huszonhat) napjának d. u. 3 óraja határidőül kitűzetik es ahhoz a venni szendekozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Törökbeese, 1916. évi szeptember hó 8-án.

Rankovits István kir. bir. végrehajtó.

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fhg.-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Alt.) Árpád-u. 21.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusán, Hunyadi-utca.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv.Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.

Ékszerészek:

Mesznik R. özvegye, Hunyadi-utca.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Fényképész:

Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis É., Erzsébet-hidon túl, Ambrózy
szappangyár épületében.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Háló, kötéláru kereskedés:

Konkoly Róza I. és Testvérei, József fő-
herceg-utca 5.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműáru-, rövidárúüzlet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papírkereskedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-
szállodával szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társa.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-utca.

Sirkóraktár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálló, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához” c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirllich Alajos, Aradáci-utca

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és Fia.

Tűzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatáruház:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király söresarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-söresarnok.
Tóth és Norizsán, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.

Hirdetéseket

jutányos árértékű közli

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.